

Foglalat: Magyar- és Erdélyország (kinevezés; m. tud. társaság köz-ülése napja; különféle; tüzek; 's a' t.) Portugália (Terceira hgaek, d. Pedro fölött mondott halotti beszédéből töredék.) Spanyolország (hírek Madritbul és a' taborbul.) Anglia (a' parlamentház leégése Londonban; Durham l. fogadtatása Dundeeban, a' neki nyújtott irás, 's arra tett válasza; Wellesley, O'Connell és Duncaunon; Birminghamban hangászati ünnep.) Franciaország (kalmárok a' vámlaszállítás ellen; fontainebleaul udvari költés 's a' t.) Németország. Olaszország. Amerika: Elegyhírek. Gabonaár 's pénzükelet.

MAGYAR- és ERDÉLYORSZÁG.

Pozsony: A' KK. és RR. országos üléseiben még mindegyre a' sok szempontbul igen kényes és sok szövényü faizási tárgyról tanakoztak.

Fels. Urunk octob. 22ki fenső határozatánál fogvást a' nyitrai káptalannál megürült helyre Kelecsényi János p. megyei titoknokot és sz. széki közbirót méltóztatott kegy. kinevezni.

Magyar tudós társasági jelentés.

A' társaság következő vasárnapon, novemb. 9dikén, fogja iartani nemes Pest vármegye nagyobb teremében, 3dik köz-ülését, mellyen minden karbelit, hazafiúi tisztelettel 's indulattal foglítani. A' most folyó 5dik nagy gyűlés 2dik üléséből, Pesten, november 4dikén 1834.

a' Titoknok által.

Különféle: A' minapi közleményinkben érintett helyeken kívül az Ér mellett, Dengeleg, Irány, Gebe 's Reszege is tapasztalá még olly kártékony mértékben a' földrengés dühét. Abaujban Meezenzöfnél följobb nem hatott, Tornában igen, de csak helyenként. A' hegyes vidékeken, hol érezték, a' források többnyire bővebben buzogtaták vizeiket, mint egyébkor. — Szatmárban láb és szájfájásban sínyledez a' barom. A' Tiszamelléket majus és júniusban ostorzá e' baj. Heves mezővárosban, mint szinte Poroszló táján is igen hull a' szarvas-marha, Tisza-Nánán már több száz ökör lett a' mirigy áldozatja. Az elaszott 's kopárult legelőt 's ennek az augusztusi esők általi mohó elbujultát vélik e' vész fő okának. — S.-Patak on is dult a' földrengés octob. 15kén még pedig olly rázattal, hogy több kémény összedült, az asztalon állott palaczkok földre hullottak, kerítések 's házak kőfalai v. ledültek vagy összevissza-nyiladoztak, a' több emeletű diszes collegium tetemes falrepedékein kívül e' nyáron készült stukaturái mind leomlottak 's a' könyvtár meghasadoztán kívül uj kifestetése is igen megrongáltatott, úgy hogy mind a' collegium mind a' városban történt károsodást több ezer forintra számlálhatni. Így a' s. ujhelyi kegyes iskolák lakháza 's b. Barkóczy Imre imregi kastélya felső emeletét, 's gr. Klobusiczky János zétenyi palotája

kéményeit összerombolta. — Nagyobb részét (a' javát) Hegyaljának most szedik. A' hegyaljaiak türedelmes állhatatossága mindenkor de főkép az idén a' rendszeres szürettartás 's aszúvárás végett valódi magasztalást érdemel 's igazán követésre méltó példa egyéb jó faju bort termesztő vidékinkre nézve is. Tulajdonképen oct. 20kán kezdék ott a' szüretet. De jobbat habár kevesebbet szürni kívánók Simon-Judáskor, sőt nov. 1jén. Az első elsült 's hőütött aszu semmit sem ért, egyedül a' későbbi v. a' fűrt árnyékos oldalán töppedt nyujt biztos reményt. A' közönséges bor ollyan, mint máskor a' legjobb másolás. A' töppedtnek puttona 15—30 v. for. a' mustnak gönczi (176 iczés) hordaja pedig 15—44 v. ftig. Széna Bodrog mentiben, hol a' kaszálokat évenkénti vizár rendszeren szokta hizlalgatni, bőven termett, de az őszi 's tavaszi vetés a' szántóvetőt nagyon megesalá, úgy hogy az idei bőven termett bor és széna sem képes kipótolni egészen az annyi évü szürethijányt, mert a' közönséges bor árát e' nagymennyiségü termés, 's egy részben a' hordó szüke 's drágasága igen megcsökkenté, főkép azokét, kik korábban szüreteltek. — A' bécsi tud. egyetemben a' m. iskolai év alatt 10 nyert orvosi koszorút t. i. Clemencsics Natál szegniai, Gratz Mihály pozsonyi, Markbreiter Filep rajkai, Rösler Eduárd és Thoma János-Ferdinand budai, Stein Leopold győri, Stur Leopold pesti, Burg Károly brassói, Szabó József vezekai 's Wolf József repcei (e' 3 utolsó erdélyi) fiak. — Mármaros is érzé az oct. 15ki földrengést. 18kán langyos esője volt, 's 19ke reggelén már hó lepte magasb hegyeit el. — Komjátin (Tornában) egy árva és jámbor 16 eszt. siketnéma gulyás bojtár önmagától nyerte beszélő-tehetségét meg. Kár! hogy körülményesen nem tudjuk, miképen? — Józseffalván (a' esajkás kerületben) Kantner ur szállása kertjében egy fiatal óriás körtveoltvány, melly először gyümölcsözött az idén, 6 körtvét termett, mellyből a' legszebbiknek potroha köre 14 $\frac{1}{2}$ ujnnyi nagyságu volt 's a' körtve maga 1 font és 15 lat nehézségü. Naponként látható ez az elleméri uraság Kaiser nevű kertészénél. Úriban (Pest mellett) pedig Tahy Károly fűszol-

gabiró ur kertjében egy patak mellett, nem épen elevéző fajú almafa, nem csak kétszer viritott e' példátlan hőségű esztendőben, a' mit eddig soha sem tett, hanem kétszer is gyümölcsözött; 's ha a' sept. kora fagy nem konnyasztja 's dermeszti el, másod gyümölcse is tökéletes érleletre jut. Némelly almája ugyanazon egy ágnak közép nagyságu, némelly diónyi 's nagy mogorónyi, 's nyilván hirdeti a' fagy nyomait, melly zsenge létüket elfonnyasztá. — Párkányon a' simon-judási vásár, mint Esztergom táján legnevezeteseb gazdasági sokadalom, meglehetősen ütött ki; az adóvevő 's áru mennyiség az idén sem csökkent. Káposzta elég volt 's legszebbikének száza eleinte 15—18, utóbb 10—13 váltó for. A' dohány (többnyire honti 's nógrádi) java eleinte 40—60, később 25—40 v. for. kelt. Zöldség is volt elég, de borsos áron, valamint egyéb gazdasági czikkelyek is. — Esztergom városát oct. 23-tól Abday Sándor igazgatása alatti magyar színész társaság mutatványi mulattatják köztetszéssel. — A' lipcsei sz. mihályi sokadalom olly kedvező volt a' posztókereskedőkre nézve, hogy 20 év óta nem dicsekedhetnek jobbal v. ehez hasonlíthatóval. 8—10 nap alatt 40—45 ezer végposztó (mintegy 1½ millió tallérnyi áru) kelt el. Ezen szapora vétel olly jótékonyan hatott a' gyapjura, hogy a' közép 's félfinom fajút mohón vásárlották össze 's nagyobb áron fizették mint eddig. Általányosan a' posztó ára is magasb volt e' vásáron mint a' husvétin, 's így a' porosz és szász középfajta gyapju kétségtelenül megtartja kellő árát a' jövő tavaszi nyírésig annál inkább, mert kevés mennyiség marad belőle addig eladatlan, habár az angol semmit sem vásárol 's vitet is. A' bőr szintolly kapós divatú czikkely volt mint a' posztó, ezt is versenygve nyalábolták el mint a' posztót, sőt némelly késkedőnek vagy fillérezve zsuporgónak vagy igen kevés v. semmi sem jutott e' két czikkelyből, 's üresen takarodott vissza honjába.

Mindentájról ismét tűz! f. h. 20kán éjfélt után Sztrázsa városának, a' XVI. szepesi városok egyikének, szinte $\frac{2}{3}$ dát, a' kath. templommal, toronnyal, 's mind a' két (kath. és evang.) papilakkal együtt tűz emészté meg. Az evang. templom, a' város mintegy harmad részével épen maradt. Enyhíti az inséget, hogy a' városka, többnyire, kőből volt építve, 's néhány ház a' tűzkár ellen is bátorságosítva. De a' csürökbe gyűjtött élet és takarmány oda van. A' földrengés, melly oct. 15-kén a' Tiszzamelléken dühösködött, a' Szepesség némelly helyein is érezteté magát, leginkább Iglón, hol a' kath. templomban egy nagy kereszt

földre esett, 's a' tornyon az óraharang megkondukt a' lakosok nagy rémulésére. Több immár félszázadnál, hogy e' tünemény, t. i. földindulás, e' hegyes tartományban, mellyen a' Karpát tömérdek óriás-súlya fekszik, isméretlen volt. — A' löcsei evang. lyceumban tanuló ifjuság közt, a' tavaly felállított magyar társaság, a' most kezdődött iskolai esztendőben is nem csak fenáll, hanem néhány taggal szaporodott is tudós professor Tomásek Pál vezérlése alatt. — Endröd (Soprony vmegye) nincs többé. Szél fuja helyét a' legszorosb értelemben. A' számtalan sok gyuladás legnagyobb szigorúságát tetézve mulja fel ama' veszély, melly oct. 19kén e' helységet elsodrá: midőn 700 lélek lakát, hárman kívül, végkép elhamvasztá és szegény lakosit a' végső nyomorúság örvényébe buktatá. A' gyuladás a' nyugoti sor felvégin szél mentiben egy gazda szérűjén támadván rögtön általcsapott az ellen-sorba, honnan özőnként az egész helységet tüstént ugy elborította, hogy egy óra mulva csak az izzó üszkők gomolygó füstü halmazai voltak szemlélhetők. Elégett minden éghető, 's még a' falak is, talpra levén épülve 's fábul róva, együl egyig leomlottak. A' borok a' kamarákban, a' szénakazalok a' szérűkön, mellyek különösen az ingoványos idei szikkadt lápokon gazdagon valának takarítva, lángok martalékivá lettek. Le és beégett a' paplak is. Valamit megmenteni lehetetlen volt. A' segedelemre tüstént odatermett szomszédok a' helység végénél tovább nem juthattanak az eggyé vált lángok csapdózási miatt. A' veszély-érte lakosok könyzaporai 's jaj-kiáltozási mit sem olthattak el, minthogy csak távulról összekücsolt kezekkel 's égre fordított szemekkel valának nézni kénytelenek a' lángok dühöngéseit, 's most házaik kormos helyeiknél egyebre sem akadnak, mert az összeomlott falak füstös göröngyein kívül semmi maradvány sincs belőlök. A' szívepesztő szegény károsultak már mind elszélyedtek lakui a' szomszéd helységekbe, hol befogadhatják őket. A' szomszédok ugyan szépen és példásan siettek a' megvigasztalhatlanokat kenyérliszt, zsiradék 's egyéb holmikkal segélni, de mi ez annyi inségre!? Bár az ég annyi pártfogót támasztana, mennyi a' szánakodó! — Máté-Szal-kát is tűzveszély érte Szatmárban oct. 2kán. 18 épület lön áldozatja minden kül és belkészületestül, 's gazdasági takarmányostul. Az oltatlan pernyo gyulasztá azt meg, és a' nagy szélvész tevő tönkre. Azonban Erdély sincs másként. Így Baróton sept. 11kén 93at tett holdogtalanná a' tűz, kikén az isméretes emberbarát Czervenvodaly István segített fejenként egyegy véka gabonával. A'

sept.
gélés
Kov
ségü
anny
aján

d. P
la t
phil
gan
köz
gata
min
port
mell
egy
két
azon
zet
a' c
meg
álló
szal
kez
mell
ték
mel
ti 's
niu
elle
gyö
még
ge.
erő
na
vég
lem
ség

tés
vet
vén
mél
tul
a' h
ez
Me
tas
pap
rid

sept. 14kén kárvalott károlyfejeváriak fölse-
gélésökre pedig Ferdinand főhg 200 peng. for.
Kovács Miklós helybeli kath. püspök jeles mennyi-
ségű pénzt és gabonát 's mások is erejökhez képest
annyit gyűjtöttek, hogy az összes adakozást 's
ajánlatokat 1000 pengő for. számíthatni.

P O R T U G Á L I A.

Azon halotti beszédben, mellyet Terceira hg.
d. Pedro fölött tartott, következőket mondott ró-
la többek közt: „A' katona egyszerűségével a'
philosoph függetlenségét összekapcsolva a' bra-
ganzai hg. magát kivéttve soraiból a' legutolsó
közlegény előtt sem tartotta soha. Szintugy for-
gató a' puskát, mint a' fejszét; példát adott
mindeneknek a' lemondásra és józanságra. A'
portói és lissaboni sorompókon sok olly ezölöp van,
mellyeket saját kezeivel hordott oda, 's nem
egyszer segite a' földhányás v. ásásban, midőn e'
két város körül árok húzaték. E' munkáji közepett
azonban figyelme mindig oda járt, hogy a' nem-
zet szükségét pótolja, hasznos törvényeket adjon,
a' constitutionalis chartának a' szükséges kifejlést
megadja, a' jótékony 's emberbaráti czélokra fön-
álló intézeteket javítsa, a' szegényeknek, 's a'
szabadság áldozati özvegyei 's árváinak segéd-
kezet nyújtson. Azon nehézségek 's lelki aggodás,
mellyeket túrnie kelle, bátorságát le nem verhe-
ték, de gyöngé testalkotmányát megrongálák,
melly végre bontakozott, 's a' folyvásti természeti
's erkölcsi tehetségek erőködése alatt megdőlt,
miután váratlan 's nem érdemlett nehézségek és
ellenszegülés által meggyöngítették. Végre le-
győzte őt a' kegyetlen betegség. Országunknak
még nagy védelmére 's oltalmára lett volna szüksé-
ge. A' szabadság, vérté árnyékában szilárdan
erősült volna meg, 's ellenségei nem mertek vol-
na megjelenni a' hős előtt: de a' Gondviselés mást
végze. Mi csak a' nagy férfi, a' tökéletes fejde-
lem vesztességét sirathatjuk; mit engedelmes hű-
séggel bizonyíthatunk magas leánya iránt.“

S P A N Y O L O R S Z Á G.

Bayonnebul oct. 22rül költ telegraphi jelen-
tés szerint: a' procerek kamarája oct. 18kán kö-
vetkező módosítással fogadá el a' küladóssági tör-
vényjavaslatot: 1) a' Guehardféle adósság elis-
mértetik; 2) a' jelenleg hátralevő kamatok 1838-
tul kezdve esztendőnként 's tizenketted részenként
a' hitelezésbeli adósságok sorába iktattatnak. Ugyan
ez alkalmazható a' corteskölcsoni kamatokra is.
Megjegyzik a' párisi hirlapok, hogy e' hir tuda-
tása előtt a' börzén mind a' két mondott adóssági
papirosak jóval emelkedtek. — A' többi hir Mad-
ridból csupán 15keig terjed. Rotschild Lionel 's

Ardoin urakkal alkudozásban van a' financzminis-
ter uj kölcsön iránt. A' budget hiánya 60 millio
realra megy; ezt a' ministerium egyedül takaré-
kosság által szándékozik fedezni. Mirafloresmarq.
(Florida Blanca), ki most szabadsággal otthon
tartózkodik, hir szerint többé vissza sem menend
Londonba, 's d. Miguel Ricardo de Alava (haj-
dan a' függetlenségi háboruban Wellington hg.
segéde) lenne helyébe követül küldetendő. D.
Francisco de Paula infans hitvese 13kán egy in-
fans hgasszonyt szült, kinek keresztszüleiül a'
francziák királya 's királynéja vannak megkérve,
személyüket azonban az infans két gyermeke vi-
selendi. — Az isméretes Saëz Victor, tortosai
püspök, Madritot odahagyta 's d. Carloshoz ment
volna által; csudálatos hogy a' kormány még utle-
velet is adatott nekie Sanguésába. — A' hadbul
kevés uj. Zumalacarreguy 12kén 6 zászlóaljal 's
egész lovasságával Logronjo mellett az Ebron át-
költözött; 13kán indultak utána a' kir. seregekkel
Cordova, Oraa, és Lopez; Carnicer után pedig,
ki Tortosánál tanyáz, a' valenciai és cataloniai
főkapitányok. Bayonneban a' carlosiak 's Párisban
főkép a' Gazette de France egy ujabb győzdel-
met tulajdonitanak Zumalacarreguynak, ki állitá-
suk szerint Abarzazunál Lorenzonak 600 főre
menő előcsapatját megrohanván, azt egytül egyig
fogollyá tette, a' reá következett harcban pedig
Lorenzonak táborderekából mintegy ezeret vag-
dalt le. Lorenzo e' harcbul visszavonultában
Abarzazut fölgyújtá, 's belőle csupán két ház
maradt meg épen, a' többi mind leégett. E' hirt
a' carlosiakon 's hirlapjaikon kívül senki más
nem említi. — Rodil, ki Mina fölgyógyulásaig
a' sereget tovább is vezérteni akará, e' szán-
dékától a' kormány által tiltatott volna el, 's
a' hadat illető pénzek már is Minához utasított-
nának.

A N G L I A.

Telvék a' londoni lapok a' nagy tűz leírásá-
val, mellynek következésében 17kén mind a' két
parliamentház lángmartalék lett. A' gyuladás est-
ve 7 órakor ütött ki, 's még más nap is folyvást
égték romok, romok és dűledékek. Melbourne l.
és Duncannon azonnal a' tűz helyéntermének. Az
utóbbi az alsóház födelén állott, 's onnan intézé
halálveszély között az oltást, ő vala legutolsó, ki e'
helyet elhagyá, annak is meggyuladta után. A'
Courier szerint a' felsőházból több égett el, azon-
ban könyvtára, 's legfontosb iromány-gyűjtemé-
nyei megmentettek. Az alsóházban a' könyvtár
's egyéb is elhamvadt. A' jegyzők szállása egészen
oda van; a' szónoké igen megkárosítva. A' West-

Westminsterhall sértetlen maradt. A' király hallván e' szerencsétlenséget, azonnal a' nemzet rendelése alá ajánlotta st. jamesparki új lakát; azonban a' Courier szerint még bizonytalan, el fogja-e a' nemzet fogadni? nagyra becsülhetni azonban minden csetre, mert azon palota, mellyben a' király most lakik, nem egészen felel meg céljának. A' Times igen élénkül rajzolja ezen iszonyu tüzet. Szerinte alig terjedt hirt a' városban, 's az utcák a' gyűlés körül úgy megteltek nézőkkel, hogy ahhoz semmikép sem lehetne többé férni. A' Temze tömve volt csónakokkal, a' hidak, ács- és mindenféle térek, 's házfedelek elhíntve emberekkel; de nem is csudálhatni, mert a' látvány a' milly rettentő 's borzasztó, olly fölséges és pompás vala. Soha a' westminsteri apátság architecturái szépségei úgy kivilágítva nem voltak. Eleinte azt hívé a' közönség, hogy a' Westminsterhall, sőt maga az apátság is lángba borult. Mi nem valósult meg. A' gyűlés eredetét még nem tudhatni bizonyosan. Az emésztő elem hirtelen szét harapozott, 's annál nagyobb erővel dulonga, mivel az alacsony vizállás miatt csak egy vagy kétrosz helyzetben álló fecskendőt lehetne munkáltatni. Az égés nézete, különösen a' Temze felől, igen fontos volt. Első pillanatban azt hitte az ember, hogy lehetetlen a' Westminsterhallt megmenteni. Iszonyu tűzoszlop emelkedék mögüle fel, 's fehér füstfelleg húzódék által rajta, mellyen keresztül csak néha néha villant ki az épület kúpja és fedelei, midőn a' szél a' füstöt el-csapá, azon időben tűzzápor látszék a' tornácz födelére omlongani úgy, hogy minden perczen csak lángba lobbanását várták. Míg a' Westminsterhidon túl nem jutott az ember, ki nem lehetett venni: mennyire terjed a' tűz, csak annyit tudhatott, hogy rendkívül nagy. A' Westminsterhid tömve volt nézővel, kiknek sötét tömege a' fehér 's fényesen világított kövel, mellyből a' hid építve van, nagy ellentétben áll. Csak ha tulment az ember a' hidon, veheték ki, hogy az új épületektől fogva egész a' lakásig tüztenger borítá a' tért, minden ablakból láng nyulonga ki, 's a' falakat nyaldoklá fölfelé. Mintegy 12 órakor zuhant le a' könyvtár tornya, melly addig át meg át világítva égett. A' tűz az említett helyen tul nem hatott. — A' parlament oct. 23ról nov. 23ig halasztatott el. — E' pillanatban egy ember van Londonban, ki magát mohamedanus térítőnek adja ki, küldve a' profétától, hogy az angolokat igaz hitre térítse. Közönségesen az utcák olly helyein állapodik meg, hol a' rendőség részéről semmi háborítatástól nem félhet, 's azután hangosan kiáltoz: „Allah! Allah!

csak egy Isten van, 's profétája Mohammed!“ Szembeötlő ruházatja sok embert csodít hozzá, 's előttök azután a' Koránt fejtegeti rosz angol nyelven. — A' Morningpost ellenmond azon hírek, mintha Wellington hg. d. Carlosnak közbocsánathirdetést javasolt volna, ugyszinte mintha a' hg. Skótziaiba vagy Liverpoolba szándékoznék utazni; végre mintha a' belgák királyán 28,000 f. sterl. követelt volna a' németalföldi várakra felügyelteért. Ez utóbbi hirt maga Wellington hg. is megczáfolja a' Kentisch Gazette kiadójához intézett levelében. — A' Globe a' londoni nagy gyűlést rajzolván, az oda tóduló sokaságról azt mondá, hogy a' nép viselete általjában illő s komoly vala. Semmi káröröm nem hallaték, ellenben a' sajnálkozás hangjai gyakorabban. Azonban John Bull (angol köznép) tréfa nélkül ez alkalommal sem maradhatta. Így kérdé egy rongyos ember, midőn látá, hogy az alsóház levéltárából sok könyvet 's írást hordának el mellette több izben: „Ugyan elégett e' a' szegényi törvény is?“ Végre valaki azt válaszolá, hogy megmentetett, mire a' másik: „Annál rozszabb, ugymond, ohajtanám, hogy a' kik csinálták 's megmentették, vele együtt égtek volna el.“ — Egy keményseprő igen komolyan nézte a' tüzet, valami kocsisuhancz vállát veregetve „Nos hólapta, örülsz é?“ „Örülmi? 's min?“ viszonzá amaz. „Éj ne, a' tűzön, koromléreg; ha mind a' két ház elégett, a' ti szájdugó törvénytek is elégett, 's már most a' parlament daczára megint kiáltozhattok városzerte: „Söpreni!“ és „Kormot!“ „Mi haszna, ugymond a' keményseprő, a' mesternél le van másolva otthon.“ „Ugy de, folytatá a' ficzkó, mestered nem bolond, hogy a' parlamentnek kitálalja.“ — Egy irlandi azt hitte, mint az angolok dévajkodva rá fogják, hogy a' parlament a' Temzét akarja fölforralni 's a' t. — Althorp lord igen munkás vala, 's több izben hallák fölkiáltozni: „Ne gondoljatok az alsóházzal; de mentsétek, o! mentsétek meg a' Westminsterhallt.“ Más nap sok darab iromány uszkált a' Temzén, mellyeket kifogtak 's megszártgattak. — A' Londonból induló postatáskák tömve voltak, 's igen nehezek a' sok levél, 's újság toldalék miatt, mellyeket a' nagy égés következésében szétküldöztek. Mintegy 10en keményebben megsebesültek, 's kórházba vitettek, de igen számos sérült a' kórházat azonnal elhagyhatta. Több zsebelőt is megragadtak hevenyében 's azonnal a' Queen-squarei felsőséghez vittek; mert némelly esetekben az angol igazság-szolgáltatás nagyon rövid. — Mondják, hogy Butt ur, (a' parlament sergeant-at-arms-ja) életveszéllyel menté meg, már egészen égő szobába mászással,

400 f. f. mód és több hit közt, m házban a' pénz tegyék ket 's százok mindeg dották. óta töm ni, azo sietless a' kem lobban tón, k házat kisebb mozás v. nes Wrigh 3 nap an eg mi pör idő óta dazati törhet járt o ni, v mi kü a' dul ként a csak l nak. hivat: hogy csétle ség l Dund egye adák alkal ki m neve nek közü politi örve sziv vége vési azou

400 f. stgre (10,000 v. f.) becsült botját.—A' sok mód és vélemény közül a' tűz támadása iránt, legtöbb hitelre kapott e' következő: Azon változások közt, mellyeket nem rég mind a' két parlament-házban tenni szándékoztak, egyik az is volt, hogy a' pénzügy-tisztséget a' Palace-Yardból máshova tegyék által. A' különféle irományokat, okleveleket 's rovásokat, mellyek régi, még az angol-szászok idejéből fönmaradt számolás-módnál fogva mindegyre szokásban voltak, a' felsőházba hordották. Ezen rovásokat, mellyek száma századok óta tömérdekre szaporodott, el kellett volna égetni, azon emberek, kikre bizaték e' dolog, hogy siettesék munkájokat, rakásra halmozák azokat a' kemenczében. Minthogy a' fa száraz 's igen lobbanékony vala, csakhamar láng üte ki a' kűrtön, kevés percz alatt meggyuladt az, 's az egész házat elboritá. A' szándékos meggyújtás hirtelleg kisebb hitelt sem érdemel, minthogy minden nyomozás után sem lehetne legkisebb gyanu árnyékát v. neszét is kivenni. Beszélnek azonban, hogy Wright asszony, a' felsőház házmesternéje 2 v. 3 nap óta kiállhatatlan melegségről panaszkodék az egész épületben, 's olly szagról, mintha valami pörköltetnék. Ha ez való, ugy a' tűz már egy idő óta pislogott a' ház száraz ászkaiban (gerendázatiban) 's innen magyarázhatni meg, mikép törhetett az ki több oldalon olly egyszerre, 's mindjárt olly emésztő hathatósággal, hogy elejét venni, vagy gátolni nem lehet. Az égés romjai semmi különös festvényes nézetet nem mutattak, mert a' dulás olly közönséges 's teljes, hogy szokás-ként a' dűledező falak 's roskadó födek helyett, csak hamu, pernye 's félig füstölő üszkők látszának. A' gyuladás helyére egyebet, mint kinek hivatalból kelle oda menni, be nem bocsátottak, hogy részint a' tolongó sokaságban valami szerencsétlenség ne történjék, részint minden rendetlenség kikerültessek. — Durham grófot a' skótok Dundeeben fényesen fogadák, 's egy uttal új, egyedül erre készült alkotványon a' polgár-jogot adák neki által, tömérdek népsokaság előtt. Ez alkalommal egyszersmind Christie nevű tanácsbeli, ki magát a' dundeei politikai egyesület elnökének nevezé, következő fölírást nyujta neki által, mellynek tartalmával, mint állítá, Dundee száz lakosa közül 90 teljesen egyetért: „Mylord a' dundeei politikai unio, 's általjában e' város kézművesei örvendenek ez alkalmon, mellyen Uraságodnak szives hálájokat fejezhetik ki jó és olcsó kormányvégetti szép következményü 's fáradhatlan törekvésiért. Mai napon, midőn bizonyos emberek, kik azon ürügynél fogva, mintha ők a' nép jogait véd-

nők, hatalomra 's tekintetre jutottak, előbbi elveik 's véleményeikről megfedekezni látszanak, örvendünk tapasztalni, hogy Uraságod emberség 's nyiltelműség által magas karakterét mindazon különféle állásiban, mellyekbe születés v. szerencse helyezék, tisztán megtartotta: sőt mint alsóházi tagban és pairben mindig ugyanazon állhatatos, erős 's meggyőzhetlen védjét láttuk az emberség jogai 's javának. Uraságod segedelmiért a' reformbill előmozdításában, e' törvény elvei erős védelmiért az alsóházban legjobb hálájával tartozok az új választó test; 's ámbár e' törvény határozatai olyanok, hogy a' munkás osztálynak csak csekély része nyer általa szójogot, mindazáltal ezek mint kizártak is, ősmervén a' hatalom érdekeit 's előitéleteit, mellyekkel Uraságodnak küzdenie kelle, hálával tartoznak ezen ajándékért; 's első lépés gyanánt becsülik azon jogok elnyerésére, mellyek minden britt előtt olly drágák. A' reform után még sok van teendő; még magát a' reformbillt is meg kell javítani. Az ismeretek folyamai még illetlenül el vannak zárva. Még sokféle egyedárosság nyomdoz bennünket; a' gabonatörvény monopoliuma különösen súlyosan terheli még az ipar jusait. A' községi törvények is nyomasztók, mert általok a' munkás osztály előtt szinte minden ut el van szegve tovább jutásra e' világon. Adózásunk iszonyu. Valóban valamennyi intézetünk még visszaélések 's megvesztegetéstől pezsgenek. Sokáig éljen Uraságod ép egészségben! hogy ennyi visszaélés 's megvesztegetés elhárítására, 's a' béke és szerencse terjesztésire az emberi nem közt segédül lehessen. A' dundeei politikai egyesület 's egyéb lakosok megbízásából (aláírva) Christie.“ Durham l. erre lényegesen így válaszolt: „Érzelmimet soha nem titkoltam, szölkék bár radicalok vagy toryk előtt. Meg kell vallanom, hogyha elhíhetném mind azt, mi a' politikai egyesület fölírásában mondatik, hazám szerencséjén kétségbe kellene esnem; de nem hiszem, hogy intézvényinkben minden ugy van, mikép azt a' fölírás előadja. Tudom, sok teendő marad még hátra, 's az urak segedelmeivel meg is fog történni; de nem hiszem, hogy intézvényinkben minden olyan rossz, olyan avult volna, mint az egyesület azt rajzolja. Célom nem rombolás, hogy azt ismét újra építem, hanem átképezés, javítás. Sok van intézvényinkben, a' mi jó volna, ha pontosan végre hajtatnék; de ismét sok van jó, mit rossz tory-kormány rosszra csavart. De azt állítom, hogy kormányformánkban a' királlyal, lordokkal 's alsóházzal több szabadságot találhatni, mint bármely országban e' világon va-

laha volt, annyi szabadságot, mennyit valaha nép a' nap alatt élvezhet, 's élveznie kell. Kérdezlek titeket, munkás osztályok! mi lenne a' lerontás 's rendetlenség következése? Nem tudnék osztályt, melly többet szenvedne általa, mint a' munkás. Ha tanácsomat akarják fogadni, óják magokat lerontástól ottan, hol javítani akarnak. Engedjék meg azonban nyilványitanom, hogy én a' visszaéiések leghatározottabb leggyorsabb eltörlésének védelmezője vagyok, 's hogy a' hol hiba bukkan elő, azon haladék nélkül javítani kell. A' népi képviselés pedig még nem tökéletes; csak jobb mint valaha, 's a' nép látni fogja: megfelel é czéljának az új épület. Mondják, veszélyes igen sebesen haladni előre, 's illő megfontolás nélkül cselekedni. Megengedem, hogy minden rendszabályt illőleg meg kell fontolni, mert csak megfontolás hozhat hasznót; de át nem láthatom, miért kelljen annyi időt vesztegetni, mielőtt megfontoláshoz kezd az ember. Itt van, tesszem Perthből valaki, bizonyon a' gözhajón jött le; de mit mondott volna, ha a' kormányos egyszerre fölkiáltott volna: „Megállj! ne tovább!“ alkalmasint épen nem jött volna Dundeeba. Igen is, hogy szép regényes folyam közepett veszteglett volna ugyan, de az nem fogta volna kármentesíteni czéljához nem érhetéseért. Azért mondom, hogy a' kormányférfi ne álljon meg futásában, hanem hajóját sebesen 's biztan vigye révbe.“ Beszédét hangos tetszés követé. Örvendését fejezé ki azután tisztes fogadtatásán épen a' munkás osztályok által. — A' Times még ezt mondja a' londoni nagy égésről, hogy a' szónok vagy az alsóház elnöke kép- és könyvgyűjteménye is sértetlen maradt, továbbá hitvese drágasági 's ruhátára is. Ezüstje egyik pénzváltójánál volt. — Mind a' két ház könyvtárai is csekély kárt szenvedtek. A' gyuladás támadásáról pedig azon megjegyzést közli, hogy Cottle ur első volt, ki a' lángokat a' felsőházban a' királyszék közelében látta félelmes sebességgel föllobbanni. Azonban ugyanezen ur állítása szerint a' tűznek máshol kellett kitérnie, 's mindenfelé elterjednie, míg ő a' biztonsági szobát, hol irt, nagy füst miatt elhagyni kénytelenített. Ezen előadás ellenére a' Standard meg azt kürtöli, hogy drága oklevelekben nagyobb a' veszteség, mint eleinte hitték. — A' Globe szerint Barbadoesből aug. 20-án jött magányos levelek Demerara, Trinidad 's egyéb szigeteken zavargásokat említenek. Antiguán a' négerek jól viselik magokat, de nem olly szorgalmasan dolgoznak, mint fölszabadulásuk előtt. — Telvék az irlandi lapok (minden színűek) a' lordhelytartó

(Wellesley) dicséretével, vagy legalább azon körülménnyel, hogy az a' dublini játékszinben, hol minden véleményü irlandi összegyül, a' néptől közlekedéssel fogadtatik. Nincs nehezebb, ugymond a' Courier, Irlandban statusférfira nézve, mint a' sokszinü vegyült társaságoknak általjában tetszeni; 's ezt Wellesley elérte. — A' Times azonreményét fejezi ki, hogy a' két parlamentház valódi régi goth izlésben fog fölépíttetni, mi szerint azok a' Westminsterhallhoz hasonlítsanak. — O' Connell ur 4dik (mint a' Times mondja: lélekisméretlen hosszaságu) levelet bocsátott Duncannon lordhoz, melly a' Globe szerint merő személyes megtámadásokkal teljes. — Angliában a' hangászat barátai a' birminghemi nagy hangászati ünnepre fordíták figyelmüket, melly 1784 óta minden 3 év alatt megújittatik. Az idén egyszermind azon nagy terem beavatására tartatott ez, mellyet a' gazdag gyárváros nagy gyülekezetekre, 's különösen hangászatra épített. Az e' végeti kimérések nagyszerűk, de olly helyes akustikai idomzatúak, hogy a' hang leggyöngédebb rezgedelmét is a' terem minden részén tisztán kivehetni. Még a' klavir is nagy hatást okoz benne. Moscheles nagy, fényes tetszést aratott itten. E' tömérdek teremben a' játék egész finomságát és szabatoságát 3500 személy méltathatja egyszerre. Különös érdeket gerjeszt a' nagy kiméréssel épített orgona. Az orgona Händel nagy hangműveiben mellőzhetlen. Ezen éven is 5—600 hangász vala jelen is. A' négy oratorium bevétele délelőtt, 's a' három hangversenyé estve majd 14,000 f. st. (140,000 pengő forintnál több!) volt; mi a' költségek lerovása után egy helybeli kórházra jut. — A' Globe szerint Brougham lord rövid idő alatt Párisba menend.

FRANCZIAORSZÁG.

A' királyi költség Fontainebleauban (civilistete) nem folyt szükmarkúlag: az udvarmester minden napra csak 83,000 frankot tűze ki, de az nem volt elég. Az udvar jelenléte, 's az idegenek odátódulta mindent egy eldrágított, hogy a' kir. szakácsok egy tojásért 18 garast fizettek. A' király 10 napi ott tartózkodta alatt mindennap 1100 személy ebédelt a' kastélyban. Ministeri rendelés azt parancsolja a' megyeispánoknak, hogy semmi kézműves legénynek, ki Párisba készül dolgot keresni, útlevelét ne látomásozzák, míg valamely párisi mestertől irást nem mutat, hogy azon mester által hivatik, 's hogy az őt munkáról biztosítja. — Párisban a' tolvajlások nyugtalanítólag szaporodnak, 's általjában gáncsolják, hogy a' rendőrség a' politikát hajhássza 's a' polgárok bátorságára nem ügyel. Emlegetik: Rodil azért bocsáttatott el,

mert egyik irásában a' franczia beavatkozás szükségét akará megmutatni, mit Madridban nem ohajtanak. Mináról pedig azt hírlik, hogy mihelyt átveszi a' vezérséget, azonnal fölszólítást fog a' fölzendült tartományok lakosihoz bocsátani, mellyben közbocsánatot, és privilegiumaik helyreállítását igérendi, ha lecsöndesülnek. Legjobb is lenne. — A' pairkamara elnöke tudósítá a' paireket, hogy az ezen törvényszék előtt lefolyó pörben a' tudósítás már kész, 's még nov. közepe előtt fel fog olvastatni; mire nézve fölszólítja őket, hogy akkorra Párisban legyenek. — Megjegyzésre méltó azon körülmény Franciaországban, hogy a' kalmár-egyesületek majd mindenütt a' vám-leszállítás és a' tilalmak eltörlése ellen nyilatkoztak, mit a' kereskedési minster tenni szándéklott.

Párisban a' legnevesb pénzváltók a' csarnok-órak megmésítása iránt folyamodtak a' minsterhez. Azt ohajtják tudnillik, hogy a' csarnok délelben 12 órakor nyitassék ki, és 2 órakor délután zárassék be, hogy elég idejük legyen hírnök-küldésre mind a' megyékbe mind külföldre. — Braunschweigi Károly hg a' cassatioszékre mozdította feljebb pörét az alsó törvényszék azon ítélete ellen, mellynél fogva Chaltas ur 100,000 franknyi kárpótlása 20,000-re szállítatik, noha a' 12 hónapos fogság meghagyatik. A' cassatioszék e' följebbvitelt félreveté, 's az előbbi ítéletet helybenhagyá. Mihez képest ezen unalmas ügynek vége. — A' párisi lapok igen megtámadták, 's méltán, a' kalmárság ellenmondását a' financzminister által szándéklott vám-leszállítás iránt. A' Temps így: „Pirulunk megvallani, de úgy van, a' kalmár egyesületek oppositioja, mellyek többé vagy kevesbé érdeklett kereskedőkből állanak némely városokban annyira jutott, hogy műhely-bezáratással fenyegetöztek, 's a' munkásoknak, kenyér nélkül az utcára dobatusukkal. Illy piszkos szerelme a' monopoliumnak, a' kalmár egoismusnak illy szemtelen kitalaltatása öszhangzásban áll a' kor haladó szellemével, 's gyártóinknak sem szolgál nagy becsületükre. Éreznek bár, hogy magányos érdekeik semmikép sem foroghatnak veszélyben olly rendszabás által, mellyet olly kevéssé szándékoznak ártóvá tenni, halasztások 's megszorításokkal környezvén azt, 's mellynek csupán akkor adandnak teljes kifejlést, ha minden érdek ki lesz egyenlítve.“ A' National így: „Azon fenyegetésen, hogy a' műhelyeket bezárandják 's a' munkásokat kenyér nélkül hagyandják, kevéssé csudálkozunk, 's nem bámulnánk, ha végrehajtanák is olly emberek, kik az anyagi (materialis) érdekekből némi cultust csináltak, kik szabadságink, jövendőnk, 's

minden nagylelkű érzelminkből játékot üztek. Ezen emberek, kik olly könnyen 's olly hamar javvészt tudnak kiáltani, midőn a' munkások egyesülnek, hogy napszámjukat ne engedjék szorongatni, vagy hogy természeti helyzetöket javítsák, nem irtóznak most a' munkások ingerültségét táplálni, sőt még annyira is mennek, hogy zendülést fognak hirdetni, csak-hogy czéljokat elérhessék, azaz privilegiumikat föntarthassák, mellyek az országra nézve egészben kiállhatlanokká lettek.“ — Egy hangon szól velök a' j. des Débats, melly egyszersmind azt mondja, hogy a' kormány, ha czélt akar érni, hihetőleg elhatározottabban lépend föl e' vitában. Ed-dig a' kormány teendő rendszabályit nem törvényjavaslólag hanem tanács v. ajánlaskép közlötta a' kalmársággal. Annyi bizonyos, hogy a' kormánynak ez uttal sikamos állása lesz. Az ország egyik vége tudnillik korlátlan kereskedési szabadságot, a' másik föltétlen tilalom-rendszert kíván tőle. Erre a' journal des Débats megjegyzi: „A' kormány előre látja, hogy bármelleyik párthoz hajlik, teli torokkal fognak ellene zajgani, akár sokat, akár keveset, akár semmit sem másít a' vámjegyzéken. A' kormány azonban csak az utólsót nem teheti, mert ez lenne azon egyetlen mód, mit az értelmesbek, 's nem érdeklettek, kik előbb utóbb képezendik, vagy képezik a' nyilvános véleményt, meg nem köszönnének.“

OLASZORSZÁG.

Rómából oct. 11kén költ levél hirli, hogy d. Miguel az nap reggelén hirtelen éjszaki Olaszországba utazott el, hogy, mint állítják némelleyek, Modenában a' modenai hg. leányával házasságra keljen; a' levelező azonban e' hirért nem kezes, 's mi sem. Turinből oct. 11ről pedig azt, hogy Párisban Nápoly részéről lépések tétettek d. Carlos elismeretése iránt. A' nápolyi udvar tudnillik arra szólítja föl a' tüileriák kabinetjét, hogy a' d. Carlos elismerésben kezét fogjon vele. A' párisi kabinet ugyan, még nem adott választ, de legyen az bármilyen, figyelemre méltó marad mindenkor, hogy e' lépést Párisban megtehették; ha csakugyan megtették. Nápolyban azonban kedvező sükert reménylenek, különben tán nem is mertek volna ezen értekezésbe bocsátkozni. Rövid idő múlva bizonyosbat mondhatni majd e' fontos alkuról. — A' gőzhajók száma a' földközi tengeren hónapoként öregbül. A' Marseille, Genua, Livorno és Nápoly közt szabályosan járókhoz, ugymint: I. Ferdinand; L. Ferencz; Sully, IV. Henrik, Commercio di Genova és Oceánhoz még ezen év folytában más kettő járuland; egyik 120 ló erejű műszerrel, a' másik 180 ló erejűvel. Két angol gőzhajó már több hó-

laha volt, annyi szabadságot, mennyit valaha nép a' nap alatt élvezhet, 's élveznie kell. Kérdezlek titeket, munkás osztályok! mi lenne a' lerontás 's rendetlenség következése? Nem tudnék osztályt, melly többet szenvedne általa, mint a' munkás. Ha tanácsomat akarják fogadni, óják magokat lerontástól ottan, hol javítani akarnak. Engedjék meg azonban nyilvánítanom, hogy én a' visszaélések leghatározottabb leggyorsabb eltörlésének védelmezője vagyok, 's hogy a' hol hiba bukkan elő, azon haladék nélkül javítani kell. A' népi képviselés pedig még nem tökéletes; csak jobb mint valaha, 's a' nép látni fogja: megfelel é céljának az új épület. Mondják, veszélyes igen sebesen haladni előre, 's illő megfontolás nélkül cselekedni. Megengedem, hogy minden rendszabályt illőleg meg kell fontolni, mert csak megfontolás hozhat hasznot; de át nem láthatom, miért kelljen annyi időt vesztegetni, mielőtt megfontoláshoz kezd az ember. Itt van, tesszem Perthből valaki, bizonytal a' gőzhajón jött le; de mit mondott volna, ha a' kormányos egyszerre fölkiáltott volna: „Megállj! ne tovább!“ alkalmasint épen nem jött volna Dundeeba. Igen is, hogy szép regényes folyam közepett veszteglett volna ugyan, de az nem fogta volna kármentesíteni céljához nem érhetéseért. Azért mondom, hogy a' kormányférfi ne álljon meg futásában, hanem hajóját sebesen 's biztan vigye révbe.“ Beszédét hangos tetszés követte. Örvendését fejezte ki azután tisztos fogadtatásán épen a' munkás osztályok által. — A' Times még ezt mondja a' londoni nagy égésről, hogy a' szónok vagy az alsóház elnöke kép- és könyvgyűjteménye is sértetlen maradt, továbbá hitvese drágasági 's ruhátára is. Ezüstje egyik pénzváltójánál volt. — Mind a' két ház könyvtárai is csekély kárt szenvedtek. A' gyűlés támadásáról pedig azon megjegyzést közli, hogy Cottle ur első volt, ki a' lángokat a' felsőházban a' királység közelében látta félelmes sebességgel föllobbanni. Azonban ugyanezen ur állítása szerint a' tűznek máshol kellett kitörnie, 's mindenfelé elterjednie, míg ő a' biztonsági szobát, hol irt, nagy füst miatt elhagyni kénytelenített. Ezen előadás ellenére a' Standard meg azt kürtöli, hogy drága oklevelekben nagyobb a' veszteség, mint eleinte hitték. — A' Globe szerint Barbadoesből aug. 20-án jött magányoslevelek Demerara, Trinidad 's egyéb szigeteken zavargásokat említenek. Antiguán a' négerek jól viselik magokat, de nem olly szorgalmasan dolgoznak, mint főlzabadulásuk előtt. — Telvék az irlandi lapok (minden színűek) a' lordhelytartó

(Wellesley) dicséretével, vagy legalább azon körülménnyel, hogy az a' dublini játékszinben, hol minden véleményü irlandi összegyűl, a' néptől közlekedéssel fogadtatik. Nincs nehezebb, ugymond a' Courier, Irlandban statusférfira nézve, mint a' sokszinü vegyült társaságoknak általjában tetszeni; 's ezt Wellesley elérte. — A' Times azon reményét fejezi ki, hogy a' két parlamentház valódi régi goth izlésben fog fölépíttetni, mi szerint azok a' Westminsterhallhoz hasonlítsanak. — O' Connell ur 4dik (mint a' Times mondja: lélekisméretlen hosszásága) levelet bocsátott Duncannon lordhoz, melly a' Globe szerint merő személyes megtámadásokkal teljes. — Angliában a' hangászat barátai a' birminghami nagy hangászati ünnepre fordíták figyelmüket, melly 1784 óta minden 3 év alatt megújittatik. Az idén egyszermind azon nagy terem beavatására tartatott ez, mellyet a' gazdag gyárvaros nagy gyülekezetekre, 's különösen hangászatra épített. Az e' végeti kimérések nagyszerűk, de olly helyes akustikai idomzatuk, hogy a' hang leggyöngédebb rezgedelmit is a' terem minden részén tisztán kivehetni. Még a' klavir is nagy hatást okoz benne. Moscheles nagy, fényes tetszést aratott itten. E' tömördek teremben a' játék egész finomságát és szabatoságát 3500 személy méltathatja egyszerre. Különös érdeket gerjeszt a' nagy kiméréssel épített orgona. Az orgona Händel nagy hangműveiben mellőzhetlen. Ezen éven is 5—600 hangász valajelen is. A' négy oratorium bevétele délelőtt, 's a' három hangversenyé estve majd 14,000 f. st. (140,000 pengő forintnál több!) volt; mi a' költségek lerovása után egy helybeli kórházra jut. — A' Globe szerint Brougham lord rövid idő alatt Párisba menend.

FRANCZIAORSZÁG.

A' királyi költség Fontainebleauban (civillistete) nem folyt szükmarkulag: az udvarmester minden napra csak 83,000 frankot tüze ki, de az nem volt elég. Az udvar jelenléte, 's az idegenek oda tudulta mindent ugy eldrágított, hogy a' kir. szakácsok egy tojásért 18 garast fizettek. A' király 10 napi ott tartózkodta alatt mindennap 1100 személy ebédelt a' kastélyban. Ministeri rendelés azt parancsolja a' megyeispánoknak, hogy semmi kézműves legénynek, ki Párisba készül dolgot keresni, útlevelét ne látomásozzák, míg valamely párisi mestertől irást nem mutat, hogy azon mester által hivatik, 's hogy az őt munkáról biztosítja. — Párisban a' tolvajlások nyugtalanítólag szaporodnak, 's általjában gáncsolják, hogy a' rendőrség a' politikát hajhássza 's a' polgárok bátorságára nem ügyel. Emlegetik: Rodil azért bocsátatott el,

mert eg
ségét a
tanak.
veszi a
zendült
ben köz
tását ig
— A' p
az ezen
sítás ma
olvastat
ra Páris
körülmé
egyesül
a' tilalam
reskedés

Pá
órák me
hez. Az
ben 12
zárassék
désre m
schweig
feljebb p
len, mel
kárpótlá
napos fö
jebbvitel
hagyá.

— A' p
a' kalmá
szándékl
„Pirulun
egyesüle
vesbé ér
rasokban
fenyeget
az utcá
monopol
telen kit
dó szelle
becsületü
keik sem
rendszab
nak ártó
környezv
teljes kif
ve.“ A' N
a' máhél
nyér nél
nem bám
rek, kik
cultust es

mert egyik irásában a' franczia beavatkozás szükségét akará megmutatni, mit Madridban nem ohajtanak. Mináról pedig azt hirlik, hogy mihelyt átvesszi a' vezérséget, azonnal fölszólítást fog a' fölzendült tartományok lakosihoz bocsátani, mellyben közbocsánatot, és privilegiumaik helyreállítását igérendi, ha lecsöndesülnek. Legjobb is lenne. — A' pairkamara elnöke tudósítá a' paireket, hogy az ezen törvényszék előtt lefolyó pörben a' tudósítás már kész, 's még nov. közepe előtt fel fog olvastatni; mire nézve fölszólítja őket, hogy akkorra Párisban legyenek. — Megjegyzésre méltó azon körülmény Franciaországban, hogy a' kalmár-egyesületek majd mindenütt a' vám-leszállítás és a' tilalmak eltörlése ellen nyilatkoztak, mit a' kereskedési minister tenni szándéklott.

Párisban a' legnevesb pénzváltók a' csarnok-órák megmásítása iránt folyamodtak a' ministerhez. Azt ohajják tudnillik, hogy a' csarnok délbén 12 órakor nyitassék ki, és 2 órakor délután zárassék be, hogy elég idejük legyen hírnök-küldésre mind a' megyékbe mind külföldre. — Braunschweigi Károly hg a' cassatioszékre mozdította feljebb pörét az alsó törvényszék azon ítélete ellen, mellynél fogva Chaitas ur 100,000 franknyi kárpótlása 20,000re szállítatik, noha a' 12 hónapos fogság meghagyatik. A' cassatioszék e' följebbvitelt félreveté, 's az előbbi ítéletet helybenhagyá. Mihezképest ezen unalmas ügynek vége. — A' párisi lapok igen megtámadták, 's méltán, a' kalmárság ellenmondását a' finantzminister által szándéklott vám-leszállítás iránt. A' Temps így: „Pirulunk megvallani, de úgy van, a' kalmár egyesületek oppositioja, mellyek többé vagy kevésbé érdeklott kereskedőkből állanak némelly városokban annyira jutott, hogy műhely-bezáratással fenyegetöztek, 's a' munkásoknak, kenyér nélkül az utcára dobításukkal. Ily piszkos szerelme a' monopoliumnak, a' kalmár egoismusnak illy szemtelen kitalaltatása öszhangzásban áll a' kor haladó szellemével, 's gyártóinknak sem szolgál nagy becsületükre. Éreznek bár, hogy magányos érdekeik semmikép sem foroghatnak veszélyben olly rendszabás által, mellyet olly kevéssé szándékoznak ártóvá tenni, halasztások 's megszorításokkal környezvén azt, 's mellynek csupán akkor adandnak teljes kifejlést, ha minden érdek ki lesz egyenlítve.“ A' National így: „Azon fenyegetésen, hogy a' műhelyeket bezárandják 's a' munkásokat kenyér nélkül hagyandják, kevéssé csudálkozunk, 's nem bámulnánk, ha végrehajtanák is olly emberek, kik az anyagi (materialis) érdekekből némi cultust csináltak, kik szabadságink, jövendőnk, 's

minden nagylelkű érzelminkből játékot üztek. Ezen emberek, kik olly könnyen 's olly hamar javvést tudnak kiáltani, midőn a' munkások egyesülnek, hogy napszámjukat ne engedjék szorongatni, vagy hogy természeti helyzetöket javítsák, nem irtóznak most a' munkások ingerültségét táplálni, sőt még annyira is mennek, hogy zendülést fognak hirdetni, csak-hogy czéljokat elérhessék, azaz privilegiumikat föntarthassák, mellyek az országra nézve egészben kiállhatlanokká lettek.“ — Egy hangon szól velök a' j. des Débats, melly egyszersmind azt mondja, hogy a' kormány, ha czélt akar érní, hihetőleg elhatározottabban lépend föl e' vitában. Ed-dig a' kormány teendő rendszabályit nem törvényjavaslólag hanem tanács v. ajánláskép közlötté a' kalmársággal. Annyi bizonyos, hogy a' kormánynak ez uttal sikamos állása lesz. Az ország egyik vége tudnillik korlátlan kereskedési szabadságot, a' másik föltétlen tilalom-rendszert kíván tőle. Erre a' journal des Débats megjegyzi: „A' kormány előre látja, hogy bármelleyik párthoz hajlik, teli torokkal fognak ellene zajgani, akár sokat, akár keveset, akár semmit sem másít a' vámjegyzéken. A' kormány azonban csak az utólsót nem teheti, mert ez lenne azon egyetlen mód, mit az értelmesbek, 's nem érdeklettek, kik előbb utóbb képezendik, vagy képezik a' nyilvános véleményt, meg nem köszömnének.“

OLASZORSZÁG.

Rómából oct. 11kén költ levél hirli, hogy d. Miguel az nap reggelén hirtelen éjszaki Olaszországba utazott el, hogy, mint állítják némellyek, Modenában a' modenai hg. leányával házasságra keljen; a' levelező azonban e' hirért nem kezes, 's mi sem. Turinból oct. 11ről pedig azt, hogy Párisban Nápoly részéről lépések tétettek d. Carlos elismértetése iránt. A' nápolyi udvar tudnillik arra szólítja föl a' tüleriák kabinetjét, hogy a' d. Carlóst elismerésben kezét fogjon vele. A' párisi kabinet ugyan, még nem adott választ, de legyen az bármilyen, figyelemre méltó marad mindenkor, hogy e' lépést Párisban megtehették; ha csakugyan megtették. Nápolyban azonban kedvező sükert reménylenek, különben tán nem is mertek volna ezen értekezésbe bocsátkozni. Rövid idő mulva bizonyosbat mondhatni majd e' fontos alkuról. — A' gőzhajók száma a' földközi tengeren hónapoként öregbül. A' Marseille, Genua, Livorno és Nápoly közt szabályosan járókhoz, ugymint: I. Ferdinand; L. Ferencz; Sully, IV. Henrik, Commercio di Genova és Oceánhoz még ezen év folytatában más kettő járuland; egyik 120 ló erejű műszerrel, a' másik 180 ló erejűvel. Két angol gőzhajó már több hó-

nap óta munkában van, 's hetenként egyszer Marseilleből Livornóba, 's onnan vissza megy; egy szardíniai, Columbus, Genuából Livornóba minden szombaton indul el, 's minden szerdán vissza. Más kettő szabályosan fogja Algier Marseille-el összekapcsolni. 3 francia gőzhajóból egy Marseilleből Gibraltarra és Lissabonba megyen mindenkét héten egyszer, a' másik hetenként Barcelonába, a' 3adik Toulon és Corsicába. Most nagy társaság szövetségelt Livornóban, mellynek hajóji Afrika művelt partjait, Aegyptust és Görögországot járandják.

A M E R I K A.

A' Times híreket ad Ujgranadából. E' törekvő status kormánya folytatja munkáit, és sok belátást fejt a' nemzet java előmozdításában. Az országos ügyek minden ágában sok munkásság mutatkozik, 's a' következmények sikerrel biztatnak. A' számos tárgyak közül, mellyekre a' kormány figyelmét fordítá, a' Magdolna folyam meghajózhatása, 's az atlanti oceánnak a' csöndes oceánnal összeköttetése 's a' már főnálló közlekedés javítása is szóba jöve. Parader ur bizatott meg, hogy a' panamai földszoroson által utat csináltasson a' két oceán összeköttetendésére. Bogotai hírlapok szerint jul. 18ig az ujgranadai congressus bevégezte üléseit. Munkáji közé tartozik a' polgári és főbenjáró törvénykönyv, melly a' néhai anyaország régi törvényei helyébe lépend, 's az ország mostani politikai állásához illőbb. Egy törvény a' tartományok kerületekre osztatását tárgyazza, 's a' községi alkotmány helyesb szerkezetét. A' vámjegyzékben is tetemes változtatások történtek, mellyek a' kereskedést emelni fogják. A' pénzügy olly jó karban áll, hogy jövendőre a' bevételek a' status kiadásait tökéletesen képesek lesznek földni; sőt az év utólján még 2—300,000 ft. st. fölösleget is juttatnak. Számos pénzsegélyt adott a' kormány az oktatás-javításra is, melly hasonlólag jobb lábra kap. — Az iskolák száma az ország minden részeiben megszaporodott. A' francia kormánnyal volt alkudozások is, a' francia consul által követelt sérelem ügyében, kivánt véget értek, 's rend és béke uralkodik egész országszerte.

NÉMETORSZÁG.

Württembergben is bő szüret volt, 's a' termés minőségre nézve az 1811kihez hasonló. Az utak borszekerekkel lepvék, az eladás élénk, még is csökkent a' bor ára, mint nálunk. — A' badeni status- és kormánylap oct. 15ről nhercegi rendelet közöl, melly a' Bernbe vándorlást tiltja meg a' badeni kézműves-legényeknek. Valamennyi badeni mesterlegény Bernben most találkozik, azok is a' rendelés kihirdetése után 14 nap mulva okvetetlen oda kötelesek hagyni Bernt. Különben, a' ki ezentul vagy Bern cantonba vándorol, vagy kiről bebizonyul, hogy e' rendelésben kitűzött határidőn túl is Bernben mulatott még, annak azon időtül fogva, mellyben mesterré válási szándékát bejelenti, egy egész évig nem szabad mesterré lennie. Végre a' belministeriumra bizatik e' rendeletnek mindazon országra is kiterjesztése, hol a' bernihez hasonló elvű v. szellemű kézműves egyesületek tartatnak. — A' kasseli alkotmánybarát (hírlap) 12ről jelenti, hogy a' főváros rendőr-igazgatójától költ parancs következtében a' lap szerkesztője Geeh Dietrich Albrecht ur személyesen elfogatott, lakhelye kifürkésztetett, 's papirosai lezárattak, honnan e' pillantásban a' lap meg sem jelenkezik.

ELÉGYHIREK.

Brüsseli hírek szerint oct. 11ről, miután a' peruweli mocsárban nem rég ezüst erekre találtak, most legközelebb Tournay vidékén földöztek uj ezüst ereket föl. Ezen ér szép sükert ígér, mert 39 lábnyi mélységben 11 hüvelnyi tömött ezüst érre akadtak, mellynek értéke 39et ad száztól. A' munkát folyvást üzik, 's reménylik, hogy a' kormány e' bányát magának tartandja meg, a' telekbirtokos kármentesítése 's a' fölszedő megjutalmaztatása mellett. A' telekbirtokosa mint mondják két apácza Tournayben. — Rotteck híres történeti munkája dán nyelven is kijövend. Már dolgoznak rajta. — Struve statustanácsosra van bizva a' Pétervárott emelendő csillagász torny tervének kidolgozása, mi megtörtént és nyomtatásban is kijött már.

A' gabona pesti piaczi ára novemb. 4kén 1834:							Pénzkelet:					
os. m. val. gar.	legjobb	közép	csakély	os. m. val. gar.	legjobb	közép	csakély	Bees october 31kén kőépár pengő pénzben				
Tisztabuza	143 ¹ / ₅	133 ¹ / ₅	126 ² / ₅	Zab	74 ² / ₅	73 ¹ / ₅	70	Status 5 pC. kötel.	99 ² / ₅	1834 ¹ / ₅	statuskölcs.	551 ² / ₅
Kétszeres	120	113 ¹ / ₅	110	Köles	—	—	—	" 4 pC.	91 ¹ / ₅	Kam. 2 ¹ / ₅	pC. kötel.	58 ¹ / ₅
Rozs	116	110	106 ¹ / ₅	Köleskása	220	—	—	" 1820 ¹ / ₅	kölcs. 206 ¹ / ₅	Bankrészevény		1261 ¹ / ₅
Arpa	100	96 ¹ / ₅	90	Kukoricza	96 ² / ₅	93 ¹ / ₅	90	" 1821 ¹ / ₅	" 137 ¹ / ₅	Cs. arany pCt. agio		—

Szerkezteti Helmeczy. Nyomatja Landerer

90. szá

Foglalt
Per
's a
(tra
sol
(or
Ola

MA
Ö

rozatáná
ürült tar
tóztatott

Ké
Wesse
városnal
lakosai f
nyujtott
kivánván
azon vár
vivő ors
250 □
nak adja
ró urat
té válas
velével

lési köv
a' megál
képében
teltetés
Kolozsv
szágyü
emberek
eskütt a
lós ur az
velében
vét ezer
tettek
Károly-
Wesselé
tét, egy
e' hónap
's adta a
hálás ér
nemes v
kinyilat
ugy ves
dekló b
Já
meg mi
zászló t
udvari s
Jász és